

VÝTVARNÉ NÁPADY

leden 2014

Jana Podzemná

kouzla s klovatinou

kalendář 4 roční doby

závěsné obrázky

keramický táč

www.vytvarne-navody.cz

Dokument je možno v originální podobě volně šířit a využívat při výukové činnosti.

(Pokud si myslíte, že by to někoho mohlo zajímat, přeposílejte dál...)

Publikování textu a fotografií pod cizím jménem a za účelem zisku není možné.

V ostatních případech se prosím obraťte přímo na mě. Fotografie pocházejí z mého archivu.

j.podzemna@email.cz

Dobrý den,

Moc Vás zdravím v lednu,

Lednové tvoření bude trochu recyklační. (Třeba jste ještě nevyhodili krabice od dárků. Budou se hodit na výrobu destičkových obrázků...)

Zapíjení tuše do klovatiny zase poskytne nečekané efekty a trochu experimentování.
Keramika pro ty, kteří mají možnost pracovat s keramickou hlinou nebo jako inspirace.

Pokud se do něčeho pustíte, budu i ráda když dílo (nebo díla) vyfotíte a pochlubíte se mi.

Jana Podzemná

1. Závěsné obrázky z destiček (kouzla s klovatinou, koláže ze zajímavých papírů)

Náročnost: ***

Věk: 4+ s asistencí dospělého, jinak pro děti i dospělé

1.1 Destičkový kalendář-4 roční doby

Kouzla s klovatinou

Potřeby a pomůcky:

- destičky nařezané z kartonu s dírkami po stranách
- papírové destičky o něco menší než destičky z kartonu
- tyčinkové lepidlo
- klovatina
- štětec, voda v kelímku
- barevné tuše nebo inkousty
- dřívka, špejle na kreslení
- provázek a dřevěné korálky
- ozdoby z papíru, výseky z děrovaček, papírová loďka, listy, vlnky, hvězdičky a vločky...

Jak na to:

Na výrobu destiček se hodí i recyklovaný karton z různých krabic.

Pěkně využijeme zadní režnou stranu a barevně potištěný povrch dáme dozadu.

Na kartonové destičky přilepíme o něco menší destičky ze světlého papíru.

Dírky po stranách vyrobíme pomocí děrovačky, pokud máme, nebo opatrně propíchneme šídlem, nůžkami na manikúru atp. Dírky by měly být dostatečně velké, hlavně pokud budete provlékat silnější provázek.

Potřeme klovatinou (arabská guma-prodává se v dávkovači jako lepidlo). Nejlepší je ta hnědooranžová. Vyzkoušet můžete i zapíjení tuše do mokrého papíru. Místo klovatiny poslouží tapetové lepidlo nebo cukerný roztok...lze kreslit i na papír potřený mlékem.

Teď nastává ta pravá finta a kouzlo. Dřívkem namočeným do tuše můžete na vlhkou plochu kreslit, dělat různé čáry, vlnky atp.

Pokud dřívko s tuší ponecháte na papíře delší dobu, můžete sledovat, jak vznikají různé kytky, hvězdy atd.

Jaro

Obrázek je založen na použití zelené a žluté barvy. Svislé čáry vyjadřují růst kytek, rostlin ze semínek. Sem tam červená ťupka jako květ...Po zaschnutí je doprostřed nalepena kytky z výseku raznice.

Léto

Modrá barva, vlny, pohoda. Loďka (parníček) je poskládaná z modrého linkovaného papíru.

Sama jsem donedávna uměla skládat jen parníček. Pro návod na klasickou loďku jsem šla [na internet](http://www.vytvarne-navody.cz).

Podzim

Hnědá a červená. Klovatina je rozetřena do tvaru listu. Žilkování listu je dokreslené ostrou špejlí s využitím zapíjení. Listy dolepené dodatečně, měly spíš zakrýt nechtěné skvrny, ale nakonec to k sobě ladí.

Zima

Do klovatiny je zapíjena kombinace tmavé a žluté tuše. Dozdobeno vločkami a hvězdičkou z papíru.

Kompletování díla:

Po zaschnutí jednotlivých obrázků, provlečte dírami v destičkách provázek. Můžete přidat korálky na ozdobu. Pokud budete pracovat s přírodním silnějším krouceným provázkem, který se rád třepí, je výhodné slepit roztřepené konce trochou lepidla v tyčince. Navlékání pak půjde snadněji.

Obrázky z destiček mají mnoho variant. Pomocí provázků a korálků vykouzlíte pestré závěsné systémy. Destičky můžete nazdobit i pomocí jiných výtvarných technik.

1.2 Destičkový obrázek-abeceda

Koláž ze zajímavých papírů

Potřeby a pomůcky:

- destičky nařezané z kartonu s dírkami po stranách nebo destičky z ručního papíru
- barevné papíry se zajímavým dekorem, ruční papír
- tyčinkové lepidlo
- provázek a dřevěné korálky

Jinou obměnou destičkových závěsů mohou být destičky zdobené kolážemi. Fantazii při tvoření a lepení se meze nekladou. Elegantně vypadají písmenka. Nachystala jsem 2 projekty:

1.

První je založen na podlepení destiček zajímavými dekorativními papíry, ladícími s písmenky. Písmenka jsou vytrhaná ručně. Mohou, ale nemusí být z ručního papíru. Jako pomůcku si můžete písmena potřebné velikosti vytisknout na počítačové tiskárně ve zvoleném fontu. Vystříhnout a obkreslit na ozdobný papír. Nebo vše nakreslit od ruky.

2.

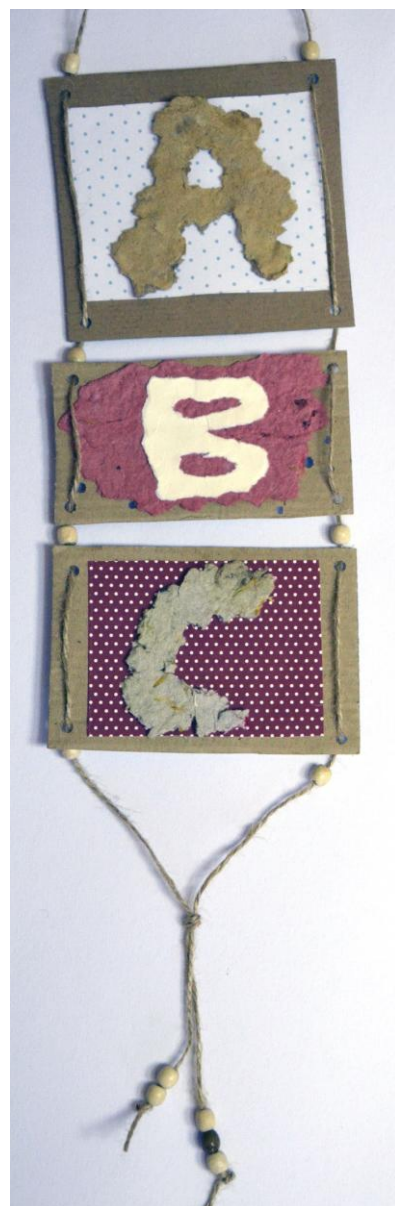
Druhý písmenkový závěs je celý zhotoven [z ručního papíru](#). Viz. fotografie dole.

Další postup kompletování destiček je už stejný jako u „kalendáře“.

3.

Obrázek může být i jen jeden. A klidně kreslený

2. Keramický táč se zapékaným sklem

Náročnost: ***

Věk: 8+ s asistencí dospělého, jinak pro děti i dospělé

Technické informace:

Druh použité hlíny: **Fr-světlá s drobnými tmavými „tečkami“**

Teplota ostrého výpalu: **1150 C (aby se roztavilo sklo)**

(Pálíme jen na „ostrý výpal“.)

Potřeby a pomůcky:

- keramická hlína
- podložka, váleček, nůž, špejle
- potřeby na modelování
- šlikr
- rozdrčené sklo (lahvové nebo koupenná drť)
- rákosové „dvojjucho“
- papír na šablonu, tužka, pravítko

Jak na to:

Výroba šablony

Podle velikosti a rozpětí rákosového dvojjucha si vyrobíme jednoduchou šablonku z papíru (obdélník). Rozložila jsem si dvojjucho na papír a přibližně změřila délku

a

šířku. Rozpětí jsem nedávala úplně na max., držadlo by se později špatně instalovalo. K získaným rozměrům jsem ještě připočetla 5 cm (na okraje). Počítat se musí i s tím, že se hlína po výpalu smrští a výrobek bude ještě o malinko menší (často i o 0,5-1 cm).

Ze získaných rozměrů jsem pak přesně narýsovala obdélník jako šablonu. Táč na fotografii má rozměr po výpalu 14x23x19 cm (šířka, délka, výška). Dvojjucho se prodávají v různých velikostech, je nutné si vždy vše přizpůsobit a změřit podle sebe. Dvojjucho seženete ve výtvarných potřebách, kde se specializují i na keramiku nebo na internetu u prodejců hlíny a keram. potřeb.

Výroba tácu

Dál nás už čeká veselejší práce: Vyválíme plát, vyžizneme z něj daný obdélník podle šablony. Opatrně rukama zahneme a jemně vytvarujeme okraje směrem nahoru. Dáme si záležet hlavně v rozích. Počítala jsem s 2 cm vysokými okraji, mohou být i trochu vyšší. Když jsou příliš vysoké, špatně se z obdélníkového plátu tvarují a zmenší se i velikost tácu.

Druh hlíny je na vás. Pouze na tmavé hlíně nevynikne plně barevnost skla. Barvy jsou po výpalu tlumené, ale i to se dá využít pro váš záměr. Šamotová hlína s velkými kusy ostríva je vhodná pouze na táč. Na výrobu úchytů se více hodí jemná keramická hlína.

Výroba úchytů („oček“)

Z tenkých válečků uřízneme 4 stejně dlouhé kousky, jeden cca 7 cm.

Okraje válečků jemně uhladíme prsty do kulata. Zkusíme jeden váleček zohnout do tvaru oka a podívat se, jak bude vypadat. Nemám foto výrobku v syrovém stavu, ale na fotografiích i tak vidíte, jak by měl výsledný úchyt vypadat.

Očko by mělo mít dostatečně široký otvor, průměr alespoň 1,5 cm. Aby se nám pak povedlo dvojucho do úchytů nasunout. Vezmeme si do ruky dvojucho, přiložíme k tácu. Špejlí si naznačíme, kde budeme lepit úchyty (stejněměrně, naproti sobě). Budoucí místa úchytů narýhujeme špejlí a potřeme šlikrem. Přiložíme úchyt na vyznačený okraj tácu a pomocí prstů přitlačíme. Takto nalepíme všechny čtyři úchyty.

Zdobení sklem

Pro výsledný efekt je pěkné tác posypat sklem. Použijeme buď koupenou skleněnou drť (vhodné při práci s menšími dětmi, k dispozici jsou různé barevné odstíny. Nebo si můžeme sklo sami nachystat (Rozbitím lahve pomocí kladiva). I klasická zelená vypadá pěkně. S tmavou hlínou by bylo hezké i průsvitné sklo.

Důležité je tác posypat jen 1 stejnoměrnou vrstvou skla nebo úlomků. Mnoho kusů skla na sobě není nutné, tác by v peci mohl popraskat. Necháme i se sklem dobře zaschnout a vypálíme v keramické peci na teplotu 1100 i více. (Od 1100 C se sklo začíná bezpečně tavit). Jakou max. teplotu je schopna snést vaše hlína, zjistíte z etikety na obalu hlíny. Většinou je výpal 1100-1150 vhodný pro většinu hlín. Na hotový tác je velmi jednoduše připevní rákosové dvojucho. Upevňovací kroužky jsou již jeho součástí.

Tip: Pokud budete rozbíjet lahve, zabalte je pořádně do kusu starého hadru (klidně po 1 ks). Zamezíte ulétávání úlomků. Je dobré pracovat spíše venku, na betonu nebo jiném pevném a tvrdém podkladu. Při vyndávání skla opatrně! Dobré jsou prac. rukavice a pinzeta. Hadr vyhod'te, zůstávají tam úlomky skla. Sklo se pak pokládá pomocí na hliněný tác. Jednotlivé úlomky se mohou překrývat. Ani malá mezera neškodí. Při velkém rozestupu by už mohly vznikat po výpalu nepěkné ostrůvky nespojeného skla. (Pokud se toto stane, lze zapéct znovu s přiložením nového skla na mezeru. Někdy je ale možné, že výrobek opakovaným výpalem praskne).

Keramický tác bez skla a dvojucha

Náročnost: ***

Věk: 5+ s asistencí dospělého, jinak pro děti i dospělé

Zde na fotografii je inspirace na tácky (no, spíše jsou to mini pekáčky) bez nutnosti instalovat rákosové ucho. Po kratších stranách se pouze připevní 2 ucha. Hliněná placka je zdobena otisky razítek. Výrobky jsou od dětí z mých kroužků, věk 5-6 let. Byla nutná pomoc s šablonou a připevněním ucha.

Tác je po přezahu (cca 800 C nebo, jak jste zvyklí) naglazován a znova vypálen. (Přezah od 1080 C, na užitkové výrobky kolem 1150 C).

Glazura se povedla stejnoměrně, protože jsme použili metodu „vylévání“. Glazuru jsme nalili na vypálený keramický tácek, a pak vylili zpět do kbelíku. Glazura se krásně vsákne do výrobku a je jistota, že je všude. Nevýhodou je, pokud tácek není dobře spojen, že glazura může vytékat ven. Zbytek jsme doglazovali štětcem.

Další možností je celý výrobek do glazury ponořit. Je však potřeba rozmíchat si předem ve větší nádobě dostatek glazury.

Jednoduchý příklad šablony pro hranatý tácek:
(výřezy do L po stranách je potřeba na hliněném plátu narýhovat, potřít šlikrem a dobře slepit).

